

Міністерство науки і освіти України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства і міжнародного бізнесу

07/01-85M

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА»

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Економіка підприємства»
спеціальності D3 «Менеджмент»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІЕМ
Протокол № 5 від 28.01.2026 р.

Рівне – 2026

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Економічна діагностика» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Економіка підприємства» спеціальності ДЗ «Менеджмент» усіх форм навчання [Електронне видання] / Гарнага О. М. Рівне : НУВГП, 2026. 51 с.

Укладачі:

Гарнага О. М., д.е.н., професор кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Відповідальний за випуск: Гарнага О. М., д.е.н, професор, завідувач кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Керівник групи забезпечення ОП проф. Гарнага О. М.

Попередня версія методичних вказівок 06-01-145М

© О. М. Гарнага, 2026
© НУВГП, 2026

ЗМІСТ

Мета та завдання навчальної дисципліни	4
Навчальна програма курсу	5
Теми рефератів і практичні завдання до вивчення тем	6
Тема 1. Предмет і завдання курсу.	6
Тема 2. Діагностика ринкового середовища	7
Тема 3. Діагностика конкурентної позиції підприємства	9
Тема 4. Діагностика виробничого потенціалу	10
Тема 5. Управлінська діагностика	12
Тема 6. Фінансова діагностика	14
Тема 7. Діагностика якості управління та організаційної культури	17
Тема 8. Діагностика вартості підприємства	19
Тема 9. Аналіз обсягу і структури товарообороту торгівельного підприємства	21
Тема 10. Комплексний аналіз основних факторів, які впливають на товарооборот підприємства роздрібної торгівлі	24
Тема 11. Фундаментальний аналіз біржових цін, курсів	25
Тема 12. Технічний аналіз ф'ючерсних цін	26
Приклади розв'язування типових задач	28
Самостійна робота	49
Рекомендована література	51

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є формування у студентів компетентностей щодо проведення діагностики усіх аспектів діяльності підприємства з метою прийняття стратегічних рішень задля покращення ефективності діяльності та посилення ринкових позицій

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- засвоєння основних теоретичних положень діагностики діяльності підприємства із застосуванням наукових підходів;
- набуття навиків формування програми та використання методів діагностування економічних процесів на підприємстві.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- ✓ види особливості застосування економічної діагностики;
- ✓ основи оцінки ринкової ситуації та позиції підприємства;
- ✓ рівні та співвідношення граничних значень показників діяльності підприємства;
- ✓ сутність діагностики формування, розподілу і використання ресурсів підприємства;
- ✓ засади діагностики торгівельної і біржової діяльності.

вміти:

- ✓ коректно застосовувати методологію економічної діагностики;
- ✓ оцінювати положення підприємства в ринковому середовищі;
- ✓ виконувати діагностику діяльності підприємства та діагностувати окремі бізнес-процеси для цілей тактичного та стратегічного управління розвитком виробничих та торгівельних підприємств.
- ✓ проводити фундаментальний та технічний аналіз.

компетентності: вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

програмні результати навчання:

Визначати, аналізувати проблеми підприємницьких структур та інших галузей національної економіки, зокрема у водогосподарському комплексі, та розробляти заходи щодо їх вирішення. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності. Уміння виявляти проблеми щодо розвитку підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності. Уміння критично оцінювати варіанти управлінських рішень щодо оптимізації використання ресурсів, підвищення рівня якості на основі виявлених резервів у діяльності підприємства.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Діагностика ринкового середовища підприємства

Тема 1. Предмет і завдання курсу

Сутність економічної діагностики, її види. Місце економічної діагностики в системі управління підприємством. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики.

Тема 2. Діагностика ринкового середовища підприємства

Методичні особливості проведення діагностики галузі.

Оцінка перспектив розвитку галузі. Виділення провідних чинників успіху в галузі, їх оцінка.

Тема 3. Діагностика конкурентної позиції підприємства

Особливості діагностики конкурентної позиції підприємства. Методика портфельного аналізу. Оцінка конкурентоспроможності підприємства.

Змістовий модуль 2. Діагностика ефективності використання виробничих та фінансових ресурсів підприємства

Тема 4. Діагностика виробничого потенціалу

Оцінка виробничого потенціалу підприємства за ресурсним підходом (трудовий, капітальний, інформаційний, науковий). Оцінка техніко-організаційного рівня виробництва.

Тема 5. Управлінська діагностика

Принцип і етапи проведення управлінської діагностики. Оцінка управління витратами, як основи ефективності господарювання. Взаємозв'язок із узагальнюючими показниками.

Тема 6. Фінансова діагностика

Система показників фінансового стану підприємства. Інтегрована оцінка фінансового стану. Процедури синтезування одиничних та групових показників, способи їх оцінки.

Тема 7. Діагностика якості управління та економічної культури

Ознайомлення з формальною організаційною структурою, визначення її типу. Економічна культура підприємства та особливості її діагностики.

Тема 8. Діагностика вартості підприємства

Проблема ринкової оцінки майна та її розв'язання в сучасній економіці. Основні методичні підходи до ринкової оцінки підприємства як цілісного майнового комплексу, їх характеристика та способи застосування.

Змістовий модуль 3 Діагностика торгівлі та біржової діяльності

Тема 9. Аналіз обсягу і структури товарообороту торговельного підприємства

Оцінка показників динаміки загального обсягу, ритмічності, рівномірності товарообороту. Оперативний аналіз товарообороту. Особливості аналізу товарообороту оптового торговельного підприємства.

Тема 10. Комплексний аналіз основних факторів, які впливають на товарооборот підприємства роздрібно́ї торгівлі

Оцінка впливу забезпеченості товарами на роздрібний товарооборот. Аналіз рівня обслуговування. Систематизація і узагальнення результатів факторного аналізу товарообороту.

Тема 11. Фундаментальний аналіз біржових цін та курсів

Фундаментальний аналіз на сировинних ф'ючерсних ринках.

Особливості здійснення фундаментального аналізу на фондових ринках. Фундаментальний аналіз на ф'ючерсних ринках

Тема 12. Технічний аналіз ф'ючерсних цін

Засоби технічного аналізу. Основні фігури технічного аналізу. Методи дотримання тренду. Осцилятори. Аналіз показників обсягів торгів. Теорія протилежної думки. Структурні теорії

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ І ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМ

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ КУРСУ.

Теми рефератів.

1. Аналіз підходів до визначення економічної діагностики.
2. Поняття економічної діагностики: зміст, обґрунтування.
3. Місце економічної діагностики в управлінському консультуванні.
4. Економічна, медична, технічна, соціальна діагностика: єдність і різниця.
5. Завдання економічної діагностики в умовах ринкової економіки.
6. Структура економічної діагностики.
7. Зв'язок економічної діагностики з іншими навчальними дисциплінами.
8. Галузеві особливості економічної діагностики.
9. Аналіз методів економічної діагностики.
10. Види економічної діагностики.

Питання для обговорення.

1. Визначити сутність економічної діагностики та її об'єкт.
2. За якими ознаками класифікується діагностика?

3. Які є види діагностики?
4. Як поділяється економічна діагностика залежно від тематики і осяжності проблеми?
5. Назвіть етапи проведення економічної діагностики.
6. На яких принципах базується проведення економічної діагностики?
7. Яка різниця між економічною діагностикою та економічним аналізом?
8. Які є види інформаційних джерел для проведення економічної діагностики?
9. Що належить до позаоблікових джерел інформації?

ТЕМА 2. ДІАГНОСТИКА РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Теми рефератів.

1. Поняття і характеристика конкурентного середовища підприємства.
2. Аналіз структури зовнішнього середовища підприємства.
3. Конкурентне середовище підприємства за М.Потером та його оцінка.
4. Аналіз характеристик конкурентного середовища.
5. Оцінка державного регулювання конкуренції як характеристики зовнішнього середовища підприємства.
6. Діагностика гостроти конкурентної боротьби.
7. Оцінка привабливості галузі як характеристики конкурентного середовища.
8. Роль SWOT - аналізу в процесі діагностики конкурентного середовища підприємства.
9. Побудова профілю конкурентного середовища як метод оцінкового впливу на підприємство.
10. Тенденції розвитку конкурентного середовища і діагностика його впливу на підприємство.

Практичні завдання

Завдання 1

Дослідити кон'юнктуру в металургійній галузі України з точки зору конкуренції підприємств по випуску чавуну, наведений в таблиці 1

Таблиця 1 – Обсяги виробництва металопродукату в Україні

Назва підприємства	Обсяг виробництва, тис.т
„Mittal Steel - Кривий Ріг"	4608
Макєєвський МЗ	647

Єнакієвський МК	1504
„Азовсталь”	2923
МК ім. Ілліча	4030
Донецький металургійний завод	422
Краматорський металургійний завод	54
Алчевський металургійний завод	1823
МК ім. Дзержинського	2283
МК ім. Петровського	841
„Запоріжсталь”	2601
Константинівський МЗ	105
Разом:	21868

Завдання 2

Оцініть конкуренцію на ринках, структура яких представлена на діаграмах.

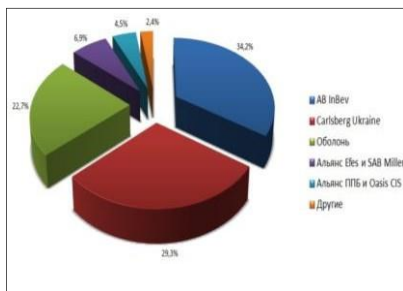

Рисунок 1.1- Структура ринку пива

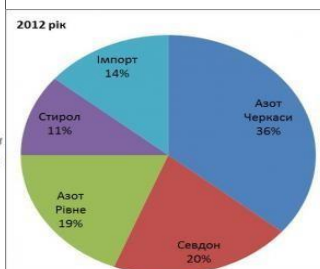

Рисунок 1.2 - Структура ринку аміачної селітри

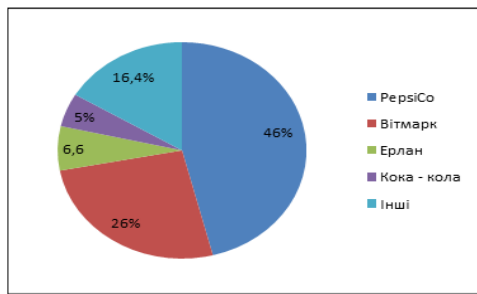

Рисунок 1.3 Структура ринку напоїв

ТЕМА 3. ДІАГНОСТИКА КОНКУРЕНТНОЇ ПОЗИЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Теми рефератів.

1. Місце конкуренції у ринковій економіці.
 2. Інформаційні проблеми оцінки діяльності конкурентів.
 3. Сильні й слабкі сторони конкурента: поняття, склад, діагностика.
 4. Мета й завдання аналізу й діагностики конкурентів.
 5. Вплив і оцінка головних конкурентів.
 6. Фактори оцінки конкурентів.
 7. Класифікація типів конкурентів та оцінка їх протистояння заОмаї і М. Портером.
 8. Стратегічні групи конкурентів та оцінка їх протистояння.
 9. Використання позиційної карти для діагностики протистояння підприємств-конкурентів.
 - 10.Методи одержання економічної інформації про конкурентів.
- Практичні завдання для самостійної роботи.

Практичні завдання

Завдання 1

Побудувати карту стратегічних груп на основі наведених даних.

Таблиця 2-Показники діяльності підприємств

Підприємство 1	Обсяг продажу, тис. од./ рік	Співвідношення Ціна/Якість
1	220	Високе
2	250	Середнє
3	380	Середнє
4	350	Низьке
5	240	Низьке
6	300	Високе
Разом		

Обсяг продажу вважати низьким – до 250 тис. од. / рік, середнім – 250-300 тис. од. / рік, високим – вище 300 тис. од. / рік

Завдання 2

Фірми № 1,2,3,4 конкурують на ринку. Виходячи з даних, наведених у таблиці 2, проаналізувати та оцінити конкуренто-спроможності фірм за методом Ж. Ж. Ламбена.

Таблиця 3-Показники діяльності фірм-конкурентів

Показники	Фірма №1	Фірма №2	Фірма №3	Фірма №4
1.Собівартість одиниці продукції, грн.	40	46	35	38

2. Обсяг продажу, тис. грн.	70	300	200	55
3. Ціна одиниці продукції, грн.	48	50	40	43

Завдання 3

Фірми № 1, 2, 3 конкурують на ринку. Виробляють і реалізують аналогічну за призначенням продукцію. У табл. 3 наведені показники діяльності фірм, які визначені для проведення порівняльного аналізу їх конкурентоспроможності шляхом побудови многокутника конкурентоздатності.

Таблиця 3 -Показники діяльності фірми

Показники	Фірма №1	Фірма №2	Фірма №3
1. Ціна одиниці продукції, грн./од.	21	19	23
2. Показник якості продукції	0,95	1,0	1,25
3. Показник конкурентоспроможності продукції	1,1	1,0	1,15
4. Показник ефективності системи збуту, балів	7	3	8
5. Показник ефективності системи просування продукції на ринок, балів	5	6	4

Завдання 4

Група підприємств, які виробляють аналогічну продукцію, конкурують на ринку. Вихідні дані наведені в таблиці 4.

Таблиця- 4 Показники діяльності підприємств

Підприємство	Обсяг продажу, тис. од. 1 рік	Співвідношення "Ціна/якість"
№1	150	Високе
№2	130	Високе
№3	156	Середнє
№4	180	Середнє
№5	140	Низьке
№6	255	Високе

Необхідно:

1. Побудувати позиційну карту в координатах "Ціна/якість" -"Обсяг продаж". Обсяг продаж вважати:

- низьким - до 150 тис. од./рік
- середнім - 150-180 тис. од./рік
- високим - вище 180 тис. од./рік

2. На основі позиційної карти оцінити протистояння підприємств-конкурентів.

ТЕМА 4. ДІАГНОСТИКА ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Теми рефератів

1) Поняття виробничого потенціалу: огляд підходів.

- 2) Методи діагностики виробничого потенціалу.
- 3) Економічна оцінка виробничого потенціалу.
- 4) Експрес-метод діагностики виробничого потенціалу підприємства.
- 5) Ресурсний підхід до оцінки виробничого потенціалу: переваги й недоліки.
- 6) Структурний підхід до оцінки виробничого потенціалу: переваги й недоліки.
- 7) Цільовий підхід до оцінки виробничого потенціалу підприємства: переваги й недоліки.
- 8) Дисконтування економічної оцінки виробничого потенціалу.
- 9) Розробка алгоритмів діагностики виробничого потенціалу підприємства.
- 10) Інформаційне забезпечення діагностики виробничого потенціалу.

Практичні завдання

Завдання 1

Визначити виробничу потужність пекарні і її виробничу програму, якщо середня тривалість випікання хлібобулочних виробів вагою 0,8 кг становить 32 хв., тривалість зміни – 8 годин. Режим роботи – двозмінний. Номінальний фонд робочого часу – 300 днів у році, втрати робочого часу становить 10%.

Завдання 2

У механічному цеху машинобудівного заводу встановлено 40 токарних, 24 фрезерних, 21 свердлильний і 15 шліфувальних верстатів. Режим роботи цеху: у дві зміни по 8 годин при п'ятиденному робочому тижні. Простой устаткування в планових ремонтах становлять: для токарних верстатів – 6 %, фрезерних – 7 %, свердлильних – 8 %, шліфувальних – 8 %.

У цеху виготовляється один виріб А. Планові норми часу на оброблення одиниці продукції на верстатах, нормо-годин: токарних – 2,2; фрезерних – 1,3; свердлильних – 0,9; шліфувальних – 1,1.

Розрахувати виробничу потужність механічного цеху.

Завдання 3

За даними таблиці 6 охарактеризувати ефективність використання трудових ресурсів на підприємстві. Визначити резерви зростання обсягу виробництва продукції за рахунок скорочення втрат робочого часу.

Таблиця 6 – Показники використання персоналу підприємства

№	Назва показника	Од. виміру	Б.р.	Зв.р.
1.	Обсяг виробленої продукції за рік	тис.грн.	4230	4433
2.	Середньоспириска чисельність працівників	осіб	525	563
3.	Питома вага робітників у загальній кількості працівників	%	75,0	70,0
4.	Середнє число днів, відпрацьованих одним робітником	днів	252	245
5.	Середня тривалість робочого дня одного робітника	годин	7,9	7,8

Завдання 4

На кінець звітнього року виробниче підприємство мало показники, що відображені в табл. 13. При цьому показники прибутку віднесені до кожного з виробничих ресурсів. Прийняті норми амортизації для активної частини основних фондів і для пасивної частини становлять відповідно 17 і 3,5% на рік.

Таблиця 13 Ресурси виробничого потенціалу підприємства

Ресурси виробничого потенціалу	Вартість на кінець року, грн.	Валовий прибуток, грн.
1. Основні виробничі фонди:		
а) активна частка	47700	23200
б) пасивна частка	269400	25050
2. Обороти виробничі фонди	65800	35700

Необхідно:

Розрахувати часткову, за звітний рік, економічну оцінку виробничого потенціалу підприємства.

ТЕМА 5. УПРАВЛІНСЬКА ДІАГНОСТИКА***Теми рефератів***

1. Управлінський аналіз як функція обліково-аналітичної системи.
2. Управлінський аналіз економічних результатів роботи підприємства.
3. Аналіз витрат в управлінні підприємством.
4. Теорія та історія економічної думки методичні підходи доуправлінської діагностики
5. Сучасні методи управління витратами.
6. Моделі оптимізації витрат.

7. Модель управлінського обліку як інструмент процесу прийняття рішень

Практичні завдання

Завдання 1

Підприємству необхідно прийняти рішення щодо додаткового замовлення на випуск 500 виробів типу А, якщо потужність його обладнання використовується максимально. В такому випадку необхідно зменшити випуск інших виробів, наприклад типу В. Дані про ці вироби наведено в таблиці.

Показники	Виріб А	Виріб В
Ціна виробу, тис.грн.	15	12
Змінні витрати на одиницю, тис.грн.	9	8
Ставка маржинального доходу, тис.грн.	6	4
Час виробітку, хв.	8	10

1. На скільки одиниць необхідно скоротити випуск продукції В, щоб прийняти замовлення виробу А?

2. Чи буде сприяти додаткове замовлення збільшенню прибутку в даному періоді?

3. Якою має бути ціна виробу А, щоб підприємство могло прийняти замовлення?

Завдання 2

Виробнича потужність підприємства розрахована на випуск 1 тис. виробів, які реалізуються за ціною 20 тис. грн. Уся вироблена продукція реалізується, незавершеного виробництва та залишків готової продукції на складі немає. Повні витрати дорівнюють 4000 тис. грн., змінні витрати на одиницю продукції – 12 тис. грн.

1. подайте графічну залежність між прибутком, обсягом реалізації продукції та її собівартістю;

2. знайти точку беззбитковості. Які основні фактори впливають на зміну рівня беззбитковості обсягу продажу?;

3. визначити зону безпеки аналітичним методом.

Завдання 3

Основні показники діяльності підприємства за 2 місяці наведено в таблиці. Розрахунок межі рентабельності та запасу фінансової стійкості підприємства.

Показник	Попередній місяць	Звітний місяць
Виручка реалізації продукції, (без ПДВ), тис.грн.	17967	34220
Прибуток, тис.грн.	3290	6720

Повна собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	14677	27500
Сума змінних витрат, тис.грн.	13132	25000
Сума постійних витрат, тис.грн.	1545	2500
Сума маржинального доходу, тис.грн.	4835	9220
Частка маржинального доходу у виручці, %	26,90	26,94
Межа рентабельності, тис.грн.	5743	9279,9
Запас фінансової стійкості, тис.грн.	22224	24940,1
%	68,04	72,88

1. Зробіть розрахунок межі рентабельності та обчисліть запас фінансової стійкості
2. Побудуйте графіки виручки та витрат, позначте на графіку поріг рентабельності та запас фінансової стійкості.
3. Чи можна вважати що підприємство перебуває в стані фінансової кризи. Обґрунтуйте відповідь.

Завдання 4

Підприємство має пакет замовлень на 1000 одиниць продукції за ціною 150 грн. на загальну суму 150 тис.грн., що повинно забезпечити йому прибуток у розмірі 30 тис.грн. собівартість 1000 виробів за планом 120 тис.грн, у тому числі постійні витрати складають 60 тис.грн.

Протягом року фактичний обсяг реалізації значно зменшився і, за прогнозами менеджерів, буде меншим, від планового на 40%. Щоб уникнути збитків, підприємству необхідно знайти вихід із даної кризової ситуації. Якщо від замовника надійде пропозиція на випуск продукції, яка потребує деяких змін у технології та відповідно додаткових витрат, то керівники можуть прийняти таке замовлення за ціною, нижчою за собівартість. При цьому підприємство повинно додатково витратити на конструкторсько-технологічну підготовку виробництва цієї партії продукції 5 тис.грн. Чи вигідно це підприємству?

Зробіть техніко-економічне обґрунтування рішення щодо прийняття додаткового замовлення на таких умовах.

Результати розрахунків подайте у таблиці Зробіть висновки. Обґрунтуйте свою точку зору.

ТЕМА 6. ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА

Теми рефератів.

1. Зміст фінансової діагностики: огляд підходів.

2. Показники фінансової діагностики.
3. Особливості фінансової діагностики у фармацевтичній галузі.
4. Використання "Золотого правила економіки підприємства" для оцінки його фінансового стану і стійкості.
5. Використання теорії графів у процесі фінансової діагностики.
6. Використання персональних комп'ютерів у процесі фінансової діагностики.
7. Аналіз видів фінансової діагностики.
8. Характеристика фундаментальної фінансової діагностики.
9. Характеристика експрес-діагностики.
10. Інформаційне забезпечення фінансової діагностики.

Практичні завдання

Завдання 1

Розрахувати показники оцінки фінансового стану й стійкості функціонування підприємства при таких вихідних даних:

- 1) обсяг реалізації (ОР) - 7000 тис. грн.
- 2) поточні активи (ПА) - 2700 тис. грн.
- 3) власний капітал (ВК) - 1450 тис. грн.
- 4) позиковий капітал (ПК) - 920 тис. грн.
- 5) прибуток від реалізації (П) - 300 тис. грн.
- 6) активи (А) - 4800 тис. грн.
- 7) позиковий короткостроковий капітал - 850 тис. грн.
- 8) постійні витрати – 2200 тис. грн.

Завдання 2

Виходячи із даних балансу підприємства, визначити тенденції щодо ліквідності підприємства.

Актив	тис. грн.	Пасив	тис. грн.
1. Основні засоби	960,0	1. Статутний капітал	985,0
2. Виробничі запаси	295,0	2. Нерозподілений прибуток	141,0
3. Запаси	165,0	3. Довгострокові пасиви	266,7
4. Готова продукція	65,0	4. Короткострокові кредити банків	42,85
5. Дебіторська заборгованість	9,95	5. Кредиторська заборг. за товари, роботи, послуги	17,08
6. Грошові кошти	154,83	6. Поточні зобов'язання за розрахунками	197,15
Баланс	1649,78	Баланс	1649,78

Завдання 3

Відомі фінансові показники роботи підприємства (табл.14)
Таблиця 14 Показник» функціонування підприємства

Показники	Період	
	Попередній	Звітний
1	2	3
1. Прибуток, тис. грн.	2050	3700
2. Власний капітал, тис. грн.	1300	2300
3. Оборотні активи, тис. грн.	3700	4200
4. Обсяг реалізованої продукції, тис. грн.	10800	13400
5. Активи, тис. грн.	6300	7300
6. Довгострокові пасиви, тис. грн.	1600	1800
7. Поточні зобов'язання, тис. грн.	1700	1250
8. Матеріальні активи, тис. грн.	2500	2750

Оцінити фінансову стійкість функціонування підприємства, використовуючи трикомпонентний показник фінансової стійкості функціонування підприємства.

Завдання 4

Виходячи із даних балансу, визначити тенденції щодо поточної платоспроможності підприємства шляхом проведення аналізу структури балансу.

Актив	тис. грн.	Пасив	тис. грн.
1. Основні засоби	4650,0	1. Статутний капітал	4700,0
2. Виробничі запаси	1311,0	2. Нерозподілений прибуток	1,3
3. Запаси	135,0	3. Довгострокові пасиви	1732,7
4. Готова продукція	1800,0	4. Короткострокові кредити банків	1344,9
5. Дебіторська заборгованість	900,0	5. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1050,0
6. Грошові кошти	47,5	6. Поточні зобов'язання за розрахунками	14,6
Баланс	8843,5	Баланс	8843,5

Завдання 5

Виходячи із даних балансу підприємства, визначити показники фінансової стійкості підприємства.

Актив	тис. грн.	Пасив	тис. грн.
1. Основні засоби	20189,0	1. Статутний капітал	20758,8
2. Виробничі запаси	1527,4	2. Нерозподілений прибуток	786,1
3. Запаси	351,1	3. Довгострокові пасиви	3372,7
4. Готова продукція	2614,7	4. Короткострокові кредити банків	1197,3
5. Дебіторська заборгованість	3765,5	5. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1808,3
6. Грошові кошти	299,4	6. Поточні зобов'язання за розрахунками	823,9
Баланс	28747,1	Баланс	28747,1

Завдання 6

Використовуючи "Золоте правило ефективної діяльності підприємства" й вихідні дані, наведені в табл. 15, оцінити фінансову рівновагу процесу кругообігу капіталу на підприємстві.

Таблиця 15 Показники діяльності підприємства

Показники	Звітний період	Попередній період
1. Середня за період вартість активів, тис. грн.	3400	3320
2. Виручка від реалізації, тис. грн.	5650	55300
3. Прибуток від реалізації продукції за період, тис. грн.	1150	895

ТЕМА 7. ДІАГНОСТИКА ЯКОСТІ УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Теми рефератів.

1. Поняття управлінської діагностики: огляд підходів.
2. Зміст управлінської діагностики.
3. Діагностика організаційної структури управління підприємством.
4. Моделювання і оцінка процесів управління.

5. Оцінка організаційно-управлінського потенціалу підприємства.
6. Інформаційне забезпечення управлінської діагностики.
7. Діагностика місії і системи цілей підприємства,
8. Діагностика систем відповідальності підприємства.
9. Діагностика системи стимулювання на підприємстві.
10. Діагностика обліку й контролю на підприємстві.

Практичні завдання

Завдання 1

Організаційна структура управління підприємства включає до свого складу 27 підрозділів із загальною чисельністю працівників 1750 чол. З них 17 підрозділів із загальною чисельністю 1080 чол. — прямого підпорядкування керуються з одного центру.

Необхідно:

- 1) обчислити структурний коефіцієнт централізації – Ксц;
- 2) обчислити кількісний коефіцієнт централізації – Ккц.

Завдання 2

Визначити рівень економічної ефективності управління підприємством.

1. Фактичний валовий дохід підприємства – 660000 грн.
2. Потенційно можливий валовий дохід підприємства – 990000 грн.
3. Чистий прибуток підприємства – 30000 грн.
4. Витрати на управління суб'єкта господарювання – 80000 грн.

Завдання 3

Виходячи із визначених коефіцієнта змінності та коефіцієнта інтегрального використання обладнання зробіть висновок щодо ефективності управління підприємством, якщо в цеху машинобудівного заводу встановлено 220 верстатів, режим роботи – 2-змінний, тривалість зміни – 8 годин, кількість робочих днів – 260. Річний обсяг випуску продукції – 380 тис. грн. Виробнича потужність підприємства – 390 тис. грн. Слід зазначити, що в 1 зміну працює 95% верстатів, а в 2-гу – 85%.

Завдання 4

На підставі визначення ефективності використання робочої сили зробіть висновок щодо ефективності організації системи управління.

Вихідні дані:

- чисельність працівників по цеху промислового підприємства зарік – 160 чол.
- фактична чисельність працюючих працівників протягом року –142 чол.
- кількість робочих днів в році - 260.

ТЕМА 8. ДІАГНОСТИКА ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Теми рефератів

1. Аналіз використання діагностики майна підприємства.
2. Фактори формування вартості майна підприємства.
3. Вплив середовища місцезположення об'єкта на оцінку його вартості.
4. Особливості оцінки майна акціонерних товариств.
5. Методи оцінки майна підприємства.
6. Етапи оцінки вартості підприємства.
7. Витратний підхід до оцінки вартості підприємства.
8. Визначення вартості земельної ділянки.
9. Порівняльний підхід до оцінки вартості підприємства.
10. Доходний підхід до оцінки підприємства.
- 11.2.6.2. Практичні завдання для самостійної роботи

Практичні завдання

Завдання 1

Оцінити вартість підприємства за допомогою доходного підходу методом дисконтованих грошових потоків. Прогнозними розрахунками оцінювач визначив, що підприємство буде приносити щорічний прибуток у розмірі 30000 грн. Ставки прибутковості на фінансові ресурси, які використовують для покупки підприємства - 12% щорічних. У кінці восьмого року підприємство буде продане за 220000 грн.

Необхідно:

Визначити поточну вартість підприємства.

Завдання 2

Для проведення оцінки вартості об'єкта були відібрані аналогічні об'єкти, продані в минулому. (див табл.10)

Таблиця 10 Вихідні дані для оцінки вартості об'єкта

Показники	Одиниці виміру	Об'єкти порівняння		
		Оцінюваний об'єкт	№1	№2
1. Ціна продажу	тис.грн.		2920	3275

2. Загальна площа	м2	5200	8000	8500
3. Ціна 1м2 площі	грн/м2		520	550
Корегування ціни 1м2				
4. Умови фінансування			+3%	+6%
5. Умови продажу			- 2,5%	- 5%

Головними параметрами, що визначають вартість, є загальна площа і вартість 1м2 площі. У табл. 10 наведені необхідні дані.

Обчислити вартість оцінюваного об'єкта методом продажу (на основі порівняльного підходу).

Завдання 3

Визначення вартості майнового комплексу підприємства за методом прямої капіталізації (доходний підхід). Аналізом фінансової документації визначено, що підприємство буде створювати щорічний операційний прибуток в розмірі 525000 грн. Інвестори для купівлі підприємства залучають банківський кредит у розмірі 2500000 грн., і передбачають використовувати власні кошти. Ставка капіталізації на позиковий капітал (іпотечна постійна) - 15,5%; інвестори з огляду продажу інших аналогічних об'єктів очікують ставку капіталізації на власні кошти - 18%. Оцінити вартість підприємства.

Методичні вказівки : Ставка капіталізації для власних коштів - відношення щорічного потоку грошових коштів (до оподаткування) досуми власних коштів, використаних для купівлі майна (об'єкта).

Ставка капіталізації для позикових коштів (іпотечна постійна) є відношення щорічних виплат по кредиту до величини самого кредиту.

Завдання 4

Обчислити сумарну зважену оцінку підприємства на основі даних, наведених в табл. 11.

Таблиця 11. Результати оцінки вартості підприємства трьома методами

Метод оцінки вартості підприємства	Сума оцінки, млн. грн.	Вага оцінки
1. Метод чистих активів	620	0,35
2. Метод ринку капіталу	450	0,35
3. Метод дисконтування грошових потоків	580	0,30
		1,0

ТЕМА 9. АНАЛІЗ ОБСЯГУ І СТРУКТУРИ ТОВАРООБОРОТУ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Теми рефератів

1. Розвиток внутрішньої торгівлі в Україні на тлі загальних економічних тенденцій
2. Концепції ефективності зовнішньої торгівлі
3. Електронна торгівля: шляхи підвищення культури обслуговування споживачів
4. Аналіз розвитку роздрібної торгівлі продовольчими товарами
5. Сутність оптової торгівлі та її місце в соціально-економічному розвитку країни

Практичні завдання

Завдання 1

За наведеними у таблиці даними про надходження та залишки товарів, необхідно:

1. Обчислити суму товарообороту за планом і фактично:
2. Визначити вплив на зміну товарообороту порівняно з планом показників товарного забезпечення:
3. Проаналізувати обчислені показники.

Таблиця - Вихідні дані, тис. грн

Показник	План	Факт
Залишок товарів на початок періоду	20	18
Надходження товарів	2150	2320
Інше вибуття	18	24
Залишок товарів на кінець періоду	27	25

Завдання 2

На підставі даних таблиці визначити для підприємств №1 (продовольчий магазин) і №2 (промтоварний магазин) прогнозний та фактичний час товарного обороту в днях і в кількості оборотів (для I- го кварталу). Врахувати наступні дані прогнозу та фактичної реалізації товарів за квартал:

Товарооборот, тис. грн.	Підприємство №1	Підприємство №2
прогнозний:	1540	1612
фактичний:	1567	1648

Зробити висновки та зазначити причини відхилення від нормативу:

Дата	Норматив	Очікуваний	Норматив то-	Очікуваний
1.01.	900	1080	1460	1490
1.02.	1150	1319	1521	1488
1.03	1060	1480	1534	1527
1.04	1160	1260	1490	1504

Завдання 3

За даними таблиці провести порівняльний аналіз ефективності роботи двох торговельних підприємств, які працюють в однакових умовах:

Показники	Магазин з традиційною формою продажу товарів	Магазин самообслуговування
Товарооборот, тис. грн.	2240	2450
Площа торгового залу, м2	380	400
Чисельність працівників, чол.	32	29
Вартість основних засобів, тис. грн.	420,2	490,5

Зробити висновки щодо ефективності застосування форми самообслуговування покупців. Розрахунки (товарооборот на 1м торгового залу, на одного працівника, на 1 тис. грн. вартості основних засобів) та інші дані аналізу оформити таблицею.

Завдання 4

Відомо, що очікуваний товарооборот підприємства за поточний рік складає 2980 тис. грн., зокрема по секції гастрономічних товарів - 1051,2 тис. грн., по секції бакалейно-кондитерських - 763,2 тис. грн. ,

по секції, що реалізує м'ясо, рибу та овочі - 633,6 тис. грн. (інше припадає на секцію, яка реалізує продукти дитячого харчування). В наступному році планується збільшити товарооборот підприємства на 5%. При цьому передбачається, що питома вага секції гастрономічних товарів зросте на 0,5%, а секції, що торгує м'ясом, рибою та овочами - на 3,5%. Визначити для наступного року прогнозний обсяг (план) товарообороту на наступний рік в цілому та за окремими секціями, розрахувати його динаміку. Розрахунки оформити таблицею.

Завдання 5

Проаналізувати стан товарних запасів магазину на кінець кварталу, визначити відхилення від нормативу у днях і сумі, зробити висновки:

1. Товарооборот торговельного підприємства за квартал - 3750 тис. грн.
2. Товарні запаси на кінець кварталу - 2110 тис. грн. , у тому числі запаси товарів сезонного попиту - 340 тис. грн.
3. Норма товарних запасів - 62 дні.
4. Зробити висновки та пропозиції.

Завдання 6

На підставі наведених даних визначити товарні запаси на кінець кварталу у сумі і днях обороту та відхилення від нормативу, якщо відомо, що:

- очікуваний товарооборот за квартал складає 9130 тис. грн. ;
- запас товарів на початок кварталу 812 тис. грн. ;
- надходження товарів на протязі кварталу склало 10105 тис. грн. ;
- норма товарних запасів на кінець кварталу - 60 днів.

Завдання 7

Відомо, що товарооборот торговельного підприємства за підсумками року фактично склав 2600 тис. грн. ; товарні запаси на початок наступного року становлять 162 тис. грн. Прогнозується збільшити товарооборот в наступному році на 5%. Питома вага надходження по імпорту у загальному обсязі постачання на протязі року має скласти 25%. Норма товарних запасів на кінець року - 24 дні до обороту четвертого кварталу. Питома вага четвертого кварталу у річному обсязі товарообороту планується в розмірі 28%. Розрахуйте план обсягу надходження товарів до підприємства у наступному році з виокремленням обсягу надходження товарів від зарубіжних постачальників.

ТЕМА 10. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ТОВАРООБОРОТ ПІДПРИЄМСТВА РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Теми рефератів

1. Обґрунтування ефективності системи управління витратами торговельних підприємств.
2. Формування системи показників оцінки економічної ефективності підприємств оптової торгівлі
3. Оцінка товарних запасів та їх оборотності на підприємствах роздрібною торгівлі
4. Економічні основи управління товарооборотом книготорговельного підприємства.
5. Резерви зростання ефективності праці на підприємствах роздрібною торгівлі.
6. Ефективність маркетингової діяльності торговельних підприємств.

Практичні завдання

Завдання 1

Розрахувати норматив товарного запасу на кінець звітного року на основі модифікованої моделі Уілсона на основі даних таблиці

Рік	Товарооборот, тис. грн.	Товарний запас, тис. грн.
базисний	3458,5	246,3
минулий	4063,7	315,9
звітний	3943,2	295,4

Завдання 2

На підставі наведених нижче даних розрахувати загальний норматив товарних запасів для торговельного підприємства "Марк".

Відомо, що план продажу господарчих товарів на IV квартал - 156000 грн.; кількість асортиментних різновидів товару у торговому залі - 62; кількість різновидів товару, що надходять в середньому в одній партії товарів - 12; середня вартість товару одного різновиду - 125,8 грн.; частота завозу будівельних матеріалів та господарчих товарів - 9 днів; час на прийомку та підготовку товарів до реалізації - 1,4 дня; страховий (гарантійний запас) - 30% від торгового запасу.

Завдання 3

На основі наведених в таблиці даних виконати наступне завдання:

1. Розрахувати відсутні в таблиці показники:
2. Обчислити вплив зміни чисельності персоналу, ефективності його використання, кількості робочих днів за рік та тривалості робочого дня на товарообіг підприємства торгівлі:
3. Зробити відповідні висновки.

Таблиця - Вихідна інформація

Показник	План	Факт	Відхил.
Товарооборот за рік. тис. грн	98100	99500	
Середньооблікова чисельність, осіб	850	854	
Середнього динний виробіток, тис. грн			
Кількість робочих днів за рік. днів	355	343	
Тривалість робочого дня. годин	12	11	

ТЕМА 11. ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ БІРЖОВИХ ЦІН, КУРСІВ

Теми рефератів

1. Суть та основні етапи фундаментального аналізу компаній.
2. Основні показники і фінансові коефіцієнти.
3. Фундаментальний аналіз валютного ринку.
4. Загальна характеристика ринку FOREX.
5. Макроекономічний аналіз ринку FOREX.
6. Основні курсоутворюючі чинники валютного ринку.
7. Аналіз макроекономічних індикаторів.
8. Загальна характеристика макроекономічних індикаторів.

Практичні завдання

Завдання 1

Динаміка оборотів торгів за видами товарів характеризується наступними даними (млрд грн.): За наведеними в таблиці даними для кожного товару розрахуйте:

Вид	2014	2015	2014	2015	2016	2017
Товар 1	200,2	200,8	227,2	381,2	473,6	679,1
Товар 2	114,4	119,7	135,8	160,0	3793	611,5
Товар 3	235,1	258,1	320,0	330,1	5633	1161,0
Товар 4	472,0	707,5	1144,5	2144,7	2779,6	3279,7

- 1) ланцюгові абсолютні прирости та темпи зростання (за даними у вартісному вираженні);
- 2) середньорічні абсолютні прирости та темпи зростання (заданими у вартісному вираженні);
- 3) абсолютні прирости і темпи зростання питомих ваг;
- 4) середньорічні абсолютні прирости і темпи зростання питомих ваг.

Завдання 2

Побудуйте за даними таблиці графік – бари і проаналізуйте його.

Місяць	ціна, грн.		
	мінімальна	максимальна	закриття
Січень	88,0	90,2	88,4
Лютий	89,0	90,3	89,2
Березень	90,7	92,3	90,8
Квітень	90,8	92,4	90,9
Травень	92,7	94	92,8
Червень	92,8	94,2	92,9
Липень	94,5	95,8	94,5
Серпень	94,7	95,9	94,7
Вересень	96,8	98,2	96,8
Жовтень	96,9	98,3	97,0
Листопад	97,8	99,7	98,0
грудень	97,3	99,5	97,3

ТЕМА 12. ТЕХНІЧНИЙ АНАЛІЗ Ф'ЮЧЕРСНИХ ЦІН

Теми рефератів

1. Альтернативні способи графічного зображення цінової інформації.
2. Теорія Фібоначчі і хвильова теорія Елліотта.
3. Поняття силових рівнів та трендів.
4. Математичні методи технічного аналізу

Практичні завдання

Завдання 1

Розгляньте графік. Що відбувається, коли графік стосується ковзної середньої або перетинає її?

Завдання 2

Побудуйте за даними таблиці графік «хрестики нулики». Початкова ціна 4880 грн. Проаналізуйте його, використовуючи графічний метод.

Номер зміни	Ріст (+), спад(-) ціни, грн.	Номер зміни	Ріст (+), спад(-) ціни, грн.	Номер зміни	Ріст (+), спад(-) ціни, грн.
1	+5	9	+5;-5	17	+10
2	-20	10	+5;-5	18	+15
3	+5;-20	11	+10	19	-5;+10

4	+10	12	-5	20	+5;-5
5	+10	13	+10	21	-10
6	-10	14	+5;-5	22	+20
7	+5;-10	15	-10	23	+5;-5
8	+5;-5	16	+5;-5	24	-15

Завдання 3

Побудуйте за даними таблиці графік-японські свічки..

Дата	26.02	27.02	28.02	29.02	03.03
Ціна закриття	255,03	255,06	253,94	251,96	246,4
Ціна максим.	258,04	263,02	258,03	253,04	247,5
Ціна мінім.	246,02	251,08	252,04	250,6	245,7
Ціна відкриття	249,05	256,09	254,8	252,1	245,2

ПРИКЛАДИ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ТИПОВИХ ЗАДАЧ

Задача1

Характеристика продуктового портфеля швацького підприємства «Майстриня» представлена в таблиці 1. Проведіть портфельний аналіз, використовуючи матрицю БКГ.

Таблиця 1 -Характеристика продуктового портфеля швацького підприємства «Майстриня»

Назва продукції	Об'єм реалізації, тис.грн.		Частка ринку %	
	xxx1 рік	xxx2 рік	ідприємства	конкурента
1.Постільна білизна	10000	8500	5	15
2. Робочий одяг	25500	27000	20	28
3. Штори	15000	18000	6	10
4. Кухонні набори	7600	5600	3	2
5.Спортивні костюми	6500	4000	14	10
6. Пальта	35500	38800	55	40

7. Чоловічі костюми	56700	58500	38	30
8. Жіночі костюми	61200	66000	42	20
9. Дитячий одяг	10600	10800	17	34

Таблиця 1 Розрахункові значення для побудови матриці БКГ

№ з/п	Назва продукції	Коеф. Прир.	Частка ринку під-ва /конкурента
1	Постільна білизна	-0,15	0,33
2	Робочий одяг	0,06	0,71
3	Штори	0,20	0,60
4	Кухонні набори	-0,26	1,50
5	Спортивні костюми	-0,38	1,40
6	Пальта	0,09	1,38
7	Чоловічі костюми	0,03	1,27
8	Жіночі костюми	0,08	2,10
9	Дитячий одяг	0,02	0,50

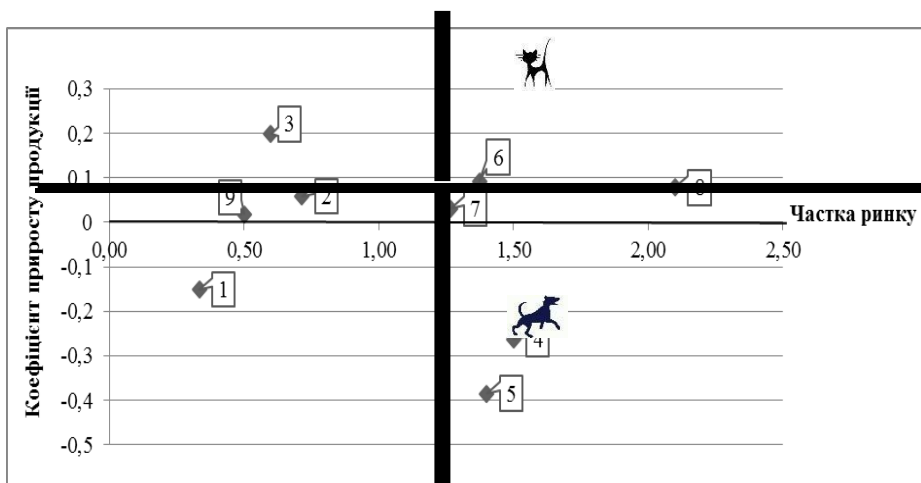

Рисунок 1 – Матриця БКГ

Матриця БКГ характеризує незбалансованість продуктового портфеля підприємства, частина продуктів має від'ємний темп зростання обсягів реалізації і очевидно знаходяться в зоні завершення життєвого циклу, про свідчить.

Немає позицій у зоні зірок, що характеризує відсутність продуктів, які могли б замінити продукцію, що втрачає попит.

Задача 2

Визначити вплив операційного важеля на дохідність всього інвестованого капіталу при збільшенні обсягу продажів продукції на 20%, якщо відомо:

– обсяг продажів продукції (до його зміни) становить 500 тис.

грн.;

– змінні витрати на виробництво цієї продукції — 300 тис. грн.;

– постійні витрати на виробництво — 100 тис. грн

Розрахуємо силу операційного важеля за формулою:

$$O_{\text{важіль}} = \frac{\text{Маржинальний дохід}}{\text{Прибуток}} = \frac{O_p - ЗВ}{O_p - ЗВ - ПВ}, \text{ де}$$

O_p - обсяг реалізації;

$ЗВ$ – змінні витрати;

$ПВ$ – постійні витрати.

$$O_{\text{важіль}} = \frac{500 - 300}{500 - 300 - 100} = 2$$

Це означає, що при можливому збільшенні виручки від реалізації, скажімо, на 1%, прибуток зростає на 2%; при зниженні виручки від реалізації на 10% прибуток знизиться на $10\% \cdot 2 = 20\%$, а збільшення виручки на 10% дасть приріст прибутку на $10\% \cdot 2 = 20\%$.

Задача 3

Визначити зміну абсолютного коефіцієнта ліквідності й загального коефіцієнта покриття протягом року на підставі таких даних підприємства: матеріальні оборотні активи і дебіторська заборгованість на початку року – 2280 грн.; у кінці року – 2510 грн.; грошові кошти, розрахунки та інші активи на початку року – 1180 грн.; в кінці – 1996 грн.; розрахунки та інші поточні пасиви на початку року – 2560 грн.; в кінці – 2984 грн.

Таблиця – 1 . Аналіз ліквідності підприємства

№ з/п	Назва показника	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				Абс. в од. показника	Відносне, %
1	Запаси і витрати, грн.	2280	2510	230	10,09
2	Матеріальні оборотні активи і дебіторська заборгованість, грн.	1180	1996	816	69,15
3	Оборотні активи усього, грн.	3460	4506	1046	30,23
4	Розрахунки та інші пасиви, грн.	2560	2984	424	16,56
5	Абсолютний коефіцієнт ліквідності	0,461	0,669	0,208	45,12
6	Загальний коефіцієнт покриття	1,352	1,510	0,158	11,73

Висновок : Отримані дані показують, що на початок коефіцієнт абсолютної ліквідності і загальний коефіцієнт покриття знаходяться значно вище нормативних значень (відповідно більше 0,2 і 1). Крім того спостерігається зростання показників досліджуваних показників протягом року.

У разі суттєвого перевищення нормативних значень доцільно шукати варіанти вкладень грошових коштів з метою уникнення знецінення. Найпростіший варіант – депозит у банку.

Задача 4

Визначити показники фінансового стану підприємства за даними балансу підприємства, тис. грн.: оборотні активи – 6000, короткострокові зобов'язання – 3500, капітал, фонди і резерви – 6500, сума довгострокових позикових коштів – 900, основні засоби й необоротні активи – 4900.

Оцінити ліквідність підприємства можна, визначивши наступні показники

- загальний коефіцієнт покриття як відношення оборотних активів до поточних зобов'язань.

$$K_{з\text{ покр}} = 6000/3500 = 1,71$$

Показник значно нижче нормативного значення (нормативне значення дорівнює 1)

- Власний оборотний капітал, як різницю між власним

капіталом і основними засобами

$$\text{ВOK} = 6500 - 4900 = 1600 \text{ тис. грн.}$$

Свідчить про те, що оборотні активи в сумі 1600 тис. грн. фінансуються за рахунок власних фінансових ресурсів.

Фінансову стійкість можна оцінити шляхом розрахунку

- коефіцієнта автономії (відношення власного капіталу до підсумку балансу)

$$K_{\text{авт}} = \text{Вк} / \text{ВБ} = 6500 / (3500 + 6500 + 900) = 0,596 \text{ (значно вище нормативного значення } - 0,5)$$

- коефіцієнта маневреності власного оборотного капіталу, як відношення власного оборотного капіталу до оборотних активів

$$K_{\text{ман. вл. кап.}} = 1600 / 6000 = 0,267 \text{ (значення показника свідчить, що } 26,7$$

% оборотних активів фінансується за рахунок власних коштів)

Можна стверджувати, що ліквідність і фінансова стійкість підприємства на належному рівні.

Задача 5

Загальна торговельна площа магазинів району «К» міста становить 210 тис. м². Чисельність населення міста 300 тис. осіб. Питома вага чисельності жителів району у чисельності жителів міста становить 15%. Визначити рівень забезпеченості населення роздрібною торговельною мережею.

Для визначення рівня забезпеченості населення роздрібною торговельною мережею скористаємось формулою:

$$P_{\text{заб}} =$$

$\frac{P_{\text{тр}}}{\text{Ч}_{\text{рай}}}$, де $P_{\text{заб}}$ – рівень забезпеченості, м²/ос;

$P_{\text{тр}}$ – торговельна площа магазинів, тис. м²; $\text{Ч}_{\text{рай}}$

– чисельність населення району.

Визначимо чисельність жителів району.

$$300 * 0,15 = 45 \text{ тис. осіб.}$$

Скориставшись наведеною формулою обчислимо рівень забезпеченості

$$P_{\text{заб}} = 210 / 45 = 4,6 \text{ м}^2/\text{ос.}$$

Що є відносно високим показником забезпеченості торговою площею на 1 особу.

Задача 6

Визначити операційний важіль, якщо відома така інформація: обсяг продажів продукції становить 600 тис. грн.;

змінні витрати на виробництво продукції — 450 тис. грн.;

постійні витрати на виробництво продукції — 90 тис. грн.

Розрахуємо силу операційного важеля за формулою:

$$O_{\text{важіль}} = \frac{\text{Маржинальний дохід}}{\text{Прибуток}} = \frac{O_p - ЗВ}{O_p - ЗВ - ПВ}, \text{ де}$$

O_p - обсяг реалізації;

$ЗВ$ – змінні витрати;

$ПВ$ – постійні витрати.

$$O_{\text{важіль}} = \frac{600 - 300}{600 - 450 - 90} = 5$$

Це означає, що при можливому збільшенні виручки від реалізації, скажімо, на 1%, прибуток зростає на 5%; наприклад при зниженні виручки від реалізації на 10% прибуток знизиться на $10\% \cdot 5 = 50\%$, а збільшення виручки на 10% дасть приріст прибутку на $10\% \cdot 5 = 50\%$.

Задача 7

Визначте кількість оборотів дебіторської заборгованості по фірмі, якщо її залишки на початок року склали 145000 грн., а на кінець 177000 грн. За рік підприємством було продано 300000 літрів молока по ціні 6,5 за 1 л., та 10000 кілограм масла по ціні 44,5 за 1 кілограм.

Коефіцієнт оборотності розраховуємо за формулою:

$$\text{Коб} = \frac{\text{Виручка від реалізації}}{\text{Середньорічна дебіторська заборгованість}}$$

- 1) Виручка від реалізації продукції становить:

$$B = 300000 \times 6,5 + 10000 \times 44,5 = 1950000 + 445000 = 2395000 \text{ грн.}$$

- 2) Середньорічна дебіторська заборгованість становить:

$$\text{Дсер} = (145000 + 177000) \div 2 = 161000 \text{ грн.}$$

- 3) Тоді, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості становить:

$$\text{Коб} = \frac{2395000}{161000} = 14,9 \text{ разів.}$$

Відповідь: кількість обертів дебіторської заборгованості становить 14,9 разів.

Задача 8

Оцінюючи перспективи виведення на ринок нового товару, маємо такі дані: постійні витрати складуть - 240 000 000 грн. на рік, при ціні продажу 1800 грн. за одиницю продукції. Точка беззбитковості буде досягнута при річному обсязі продажів - 40000 виробів.

Визначте, якими будуть, на даному етапі, змінні витрати в розрахунку на один виріб.

Виходячи із формули точки беззбитковості, знайдемо формулу змінних витрат.

$$T_{\text{бз}} = \frac{\text{ПВ}}{\text{Ц}_{\text{од}} - \text{ЗВ}_{\text{од}}}, \text{ де}$$

Цод – ціна одиниці пробукції;

ПВ – постійні витрати;

ЗВ – змінні витрати.

Звідки,

, тоді

$$\text{ЗВ} = \text{Ц}_{\text{од}} - \frac{\text{ПВ}}{T_{\text{бз}}}$$

$$\text{ЗВ} = 1800 - \frac{240000000}{400000} = 1200 \text{ грн.}$$

Таким чином, на даному етапі з розрахунку на один виріб змінні витрати становитимуть 1200 грн.

Задача 9

Балансові дані виробничого підприємства наступні: Необоротні активи 3510 грн.

Зареєстрований (пайовий) капітал 2220 грн. Запаси сировини 401 грн.

Незавершене виробництво 202 грн. Резервний капітал 1000 грн.

Довгострокова заборгованість 2000 грн. Короткострокова банківська заборгованість 1000 грн. Запаси готової продукції 605 грн.

Дебіторська заборгованість 1830 грн. Гроші та їх еквіваленти 200 грн.

Поточні зобов'язання 1200 грн. Короткострокові фінансові вкладення 200 грн. Інші оборотні активи 300 грн.

Розрахувати:

1. власні оборотні кошти;

2. коефіцієнт маневреності власного капіталу коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами

1) Власні оборотні капітал (ВОК) розраховують, як різницю власного капіталу і необоротних активів.

Визначаємо суму власного капіталу, як суму зареєстрованого і резервного капіталу

Власний капітал = 2220 + 1000 = 4220 грн., тоді

власний оборотний капітал

$$\text{ВОК} = 4220 - 3510 = 710 \text{ грн}$$

Ця сума власного капіталу спрямована на фінансування оборотних активів.

- 2) Коефіцієнт маневреності власного капіталу розраховується як відношення власного оборотного капіталу до власного капіталу

$$710/4220 = 0,168$$

- Отже, 16,8% власного капіталу спрямовані на фінансування оборотних активів
- 3) Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом розраховується як відношення власного оборотного капіталу за загальної суми оборотних активів. Визначимо загальну суму оборотних активів, які включають запаси сировини, незавершене виробництво, запаси готової продукції, дебіторську заборгованість, гроші та їх еквіваленти, короткострокові фінансові вкладення і інші оборотні активи

$$OA = 401 + 202 + 605 + 1830 + 200 + 200 + 300 = 3738 \text{ грн.}$$

Тоді коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом

$$KЗВОК = 710/3738 = 0,19$$

Іншими словами 19% оборотних активів профінансовані за рахунок власного капіталу.

Задача 10

Повна собівартість виробництва хутрової шапки складає 210 грн. Рентабельність виробу для виробника - 25%. Акцизний податок - 60%. Роздрібний магазин «Головні убори» реалізує даний товар із торговельною надбавкою 22%, причому постачання товарів здійснюється безпосередньо від хутрової фабрики.

Визначити суму та рівень доходу магазину від реалізації хутрових шапок, якщо на місяць їх реалізується 250 шт.

Примітка. Ставка ПДВ згідно з діючим законодавством - 20%.

Розрахуємо сумарну надбавку на кожну шапку
 $(210 * 0,25) + (210 * 0,6) + (210 * 0,22) = 224,7 \text{ грн.}$

Ціна шапки без ПДВ становитиме

$$224,7 + 210 = 434,7 \text{ грн.}$$

Дохід підприємства без ПДВ

$$250 * 434,7 = 108\,675 \text{ грн}$$

Податок на додану вартість 108675

$$* 0,2 = 21\,735 \text{ грн.}$$

Дохід підприємства, з врахуванням податку на додану вартість становитиме
 $108\,675 + 21\,735 = 130\,410 \text{ грн.}$

Задача 11

За даними балансу підприємства визначити показники його платоспроможності: кошти на поточному рахунку - 40000 грн.; дебіторська заборгованість - 5000 грн.; запаси й витрати - 84000 грн.; готівка в касі - 300 грн.; короткострокові пасиви - 60000 грн.; короткострокові фінансові вкладення - 10000 грн.

- Коефіцієнт загальної ліквідності характеризує здатність підприємства забезпечити свої короткострокові зобов'язання оборотними активами. Цей коефіцієнт дає найбільш загальну оцінку ліквідності активів.. Нормальним значенням даного коефіцієнта вважається не менше 1.

Розрахунок коефіцієнта загальної ліквідності проводиться за формулою:

$$\begin{aligned} \text{Кзл} &= \text{Оборотні активи} / \text{Поточні зобов'язання}; \\ \text{Розрахуємо суму оборотних активів} \\ \text{ОА} &= 40000 + 5000 + 84000 + 300 + 10000 = 139300 \\ \text{Кзл} &= 139300 / 60000 = 2,32 \end{aligned}$$

- Коефіцієнт швидкої ліквідності — показує, яку частину поточних зобов'язань підприємство спроможне погасити за рахунок найбільш ліквідних оборотних коштів – грошових коштів та їх еквівалентів, фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості. Теоретично значення коефіцієнта вважається достатнім, якщо воно перевищує 0,6. Розраховується за формулою:

$$\begin{aligned} \text{Кшл} &= (\text{Оборотні активи} - \text{запаси}) / \text{поточні зобов'язання}; \\ \text{Кшл} &= (139300 - 84000) / 60000 = 0,921 \end{aligned}$$

- Коефіцієнт абсолютної ліквідності дозволяє визначити частку короткострокових зобов'язань, що підприємство може погасити одномоментно. Теоретично значення коефіцієнта вважається достатнім, якщо воно перевищує 0,2. Коефіцієнт абсолютної ліквідності визначається за формулою:

$$\begin{aligned} \text{К.а.л.} &= \text{Грошові активи та їх еквіваленти} / \text{Поточні зобов'язання}; \\ \text{К.а.л.} &= (40000 + 300 + 10000) / 60000 = 0,838 \end{aligned}$$

- Чистий оборотний капітал необхідний для підтримки фінансової стійкості підприємства, оскільки перевищення оборотних коштів над короткостроковими зобов'язаннями означає, що підприємство не тільки може погасити свої короткострокові зобов'язання, але і має резерви для розширення діяльності. Розраховується за формулою:

$$\begin{aligned} \text{ЧОК} &= \text{оборотні активи} - \text{поточні зобов'язання} \\ \text{ЧОК} &= 139300 - 60000 = 79300 \text{ грн} \end{aligned}$$

Отже поточна платоспроможність підприємства знаходиться на належному рівні

Задача 12

Повна собівартість виготовлення кавомолки склала 120 грн. Рентабельність одиниці виробу для виробника складає 30%. Визначити оптову та відпускну ціну одиниці виробу; річний прибуток підприємства–виробника, якщо в середньому за місяць випускається та реалізується 17 тис. шт.

Примітка. Ставка ПДВ згідно з діючим законодавством-20

%

1. Розмір прибутку на одну кавоварку становить: $\Pi =$

$$120 \cdot 30 / 100 = 36 \text{ грн};$$

2. Розмір оптової ціни однієї кавоварки становить:

$$Ц_{опт} = 120 + 36 = 156 \text{ грн};$$

3. Розмір податку на додану вартість, що включається в ціну реалізації кавоварки:

$$ПДВ = 156 \times 0,2 = 31,2 \text{ грн};$$

4. Розмір відпускної ціни кавоварки становить:

$$Ц_{відп} = 156 + 31,2 = 187,2 \text{ грн};$$

5. Річний прибуток підприємства–виробника від реалізації кавоварок:

$$Пріч = 36 \times 17000 \times 12 = 7344 \text{ тис. грн.}$$

Задача 13

Підприємство роздрібною торгівлі «Мода» реалізує населенню модні товари. Відділ трикотажу продає за місяць 200 найменувань жіночого одягу (плаття, костюми, таке інше). Витрати на закупівлю даної кількості товарів склали 36,0 тис. грн (ПДВ в ціну закупівлі не включений). Витрати обігу по відділу становлять 6,2 тис. грн на місяць. Засоби масової інформації свідчать, що середній розмір банківського відсотку з депозитних вкладів склався в поточному періоді на рівні 3% на місяць.

Визначити:

середню роздрібну ціну одиниці товару, яка забезпечить торговельному підприємству одержання прибутку в розмірі альтернативного доходу;

середній розмір рентабельності продажу товарів відділом;

середній розмір торговельної надбавки.

1. Знаходимо витрати на закупівлю та витрати обігу на одиницю продукції:

$$В_{зак} = 36\,000/200 = 180 \text{ грн}$$

$$В_{об} = 6200/200 = 31 \text{ грн}$$

2. Знаходимо розмір торговельної надбавки:

$$ТН = (180 + 31) \cdot 0,03 = 6,33 \text{ грн}$$

3. Знаходимо роздрібну ціну одиниці продукції:

$$Ц_{роздр} = Ц_{заг} (\text{з ПДВ}) + ТН$$

$$Ц_{роздр} = (180 + 31) \cdot 1,2 + 6,33 \text{ грн} = 259,53 \text{ грн}$$

4. Знаходимо рентабельність продажу продукції підприємства:

$$Р_{прод} = ЧП/Дохід (\text{без ПДВ})$$

$$Р_{прод} = 6,33 / (211 + 6,33) = 2,91\%$$

Задача 14

Визначити платоспроможність підприємства на підставі наступних даних: кошти в касі – 2000 грн.; на поточному рахунку – 618000 грн.; готова продукція – 318000 грн.; розрахунки за товари відвантажені, строк оплати яких

ще не настав – 680000 грн.; інші оборотні активи – 8000 грн.; короткострокові кредити банку – 1160000 грн.; кредити, не погашені в строк, – 32000 грн.; кредитори – 840000 грн.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності розраховується за формулою; К

$$\text{абс.лікв.} = \frac{\text{Гроші та їх еквіваленти}}{\text{Поточні зобов'язання}} = \frac{\text{Гроші та їх еквіваленти}}{\text{ГК} + \text{РР}} = \frac{2000 + 618000}{620000} = 0,305$$

$$\text{Поточні зобов'язання} = \text{ККБ} + \text{КЗ} + \text{КНС} = 1160000 + 32000 + 840000 = 2032000$$

$$\text{Кабс.лікв.} = 620000 / 2032000 = 0,305$$

Теоретичне значення показника 0,2, тому можна стверджувати, що підприємство забезпечено грошовими коштами на достатньому рівні.

Коефіцієнт швидкої ліквідності розраховується за формулою: К

$$\text{шв.лікв.} = \frac{\text{Грошові кошти} + \text{дебіторська заборгованість} + \text{товари}}{\text{Поточні зобов'язання}}$$

+ товари / Поточні зобов'язання

$$\text{К шв.лікв.} = (620000 + 680000 + 318000) / 2032000 = 0,796$$

Теоретичне значення показника 0,6, тому підприємство має достатній рівень ліквідності за цим критерієм.

Коефіцієнт загальної ліквідності розраховується за формулою К

$$\text{заг.лікв.} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$$

$$\text{К заг.лікв.} = (620000 + 680000 + 318000 + 8000) / 2032000 = 0,800$$

Теоретичне значення показника ≥ 1 , тому підприємство має недостатній рівень ліквідності за цим критерієм.

Узагальнюючи можна зробити висновок, що підприємство має низьку загальну ліквідність, у той час як грошових коштів і інших високоліквідних активів достатньо для забезпечення зобов'язань.

Задача 15

Скласти розрахунок товарного забезпечення плану товарообігу для магазину роздрібної торгівлі на 4-й квартал планового року

Таблиця 1 - Розрахунок товарного забезпечення плану товарообігу на 4-й квартал планового року, тис. грн

Найменування	Залишки на початок року	План продаж у 4 кв.	Природні втрати		Запаси на кінець року		Надходження товарів
			сума	%	сума	дні	
М'ясо та птиця	70	900	4,5	0,5	50	5	884,5
Масло	230	928	4,64	0,5	144,4	14	847,04
Цукор	230	620	1,24	0,2	130,9	19	522,14
Конд. вироби	200	296	0,88	0,3	82,2	25	179,09
Інші товари	380	1800	4,50	0,25	300	15	1724,5
Разом	1110	4544	15,76	–	707,5	–	4157,3

1. Природні втрати в сумі (В) = План продажу в 4 кв. × Природні втрати у %;

2. Зк в сумі = ТООдн. × Зк в днях = $\frac{ТО_{кв}}{90} \times Зк \text{ в днях}$;

3. Надходження товарів (Н) Розраховується по формулі: $H = P + B + Z_k$ – Зп,

де Р – план продаж в 4 кв.; В

– природні втрати в сумі;

Зк – запаси на кінець року в сумі; Зн – запаси на початок року.

Задача 16

Підприємство виробляє продукцію одного найменування за ціною 265 грн за одиницю. Загальна сума постійних витрат склала 67000 грн, питомі змінні витрати складають 196 грн. На наступний рік передбачається зростання частки постійних витрат на 7%, та зниження відпускної ціни товару до 250 грн.

Визначити:

1. Як вплине дія обох факторів на величину критичного обсягу реалізації продукції.

2. Якою повинна бути відпускна ціна одиниці продукції, якщо цільова величина прибутку на підприємстві складає 2000 грн.

1. Критичний обсяг ($K_{крит}$), при якому досягається «поріг» безбитковості (прибуток дорівнює нулеві), визначається за формулою:

$$K_{крит} = \frac{ПВ}{Ц - З_{Мод}};$$

Величини критичного обсягу продаж ($K_{крит}$) складають: – базових – умов:

$$K_{крит1} = 67000 / (265 - 196) = 971 \text{ од.}$$

– за умов змінення постійних витрат та ціни:

$$K_{крит2} = \frac{(67000 * 1,07)}{(256 - 196)} = 1328 \text{ од.}; \quad 67000 \times 1,07 = 71690 \text{ од.}$$

Зміна критичного обсягу як результат дії двох факторів:

$$\Delta Q = 1328 - 971 = 357 \text{ од.}$$

Висновки. За рахунок обох факторів критичний обсяг збільшиться на 357 од.

2. Відпускну ціну, яка забезпечить цільову величину прибутку, можна визначити з наступної формули:

$$K = \frac{ПВ + Пц}{Ц - ЗВод}$$

Звідки відпускна ціна становитиме

$$Ц = \frac{ПВ + Пц}{K} + ЗВ од$$

Тоді ціна одиниці продукції, яка дозволить підприємству отримати цільову величину прибутку у розмірі 2000 грн. становитиме:

$$Ц = \frac{71690 + 2000}{1328} + 196 = 251,5 \text{ грн.}$$

Задача 17

Розрахувати та проаналізувати показники ефективності використання капіталу: рентабельність капіталу та рентабельність продажів.

Таблиця 1 - Показники діяльності ПАТ «Зоря»

Показники	Мин. рік	Звіт. рік
Операційний прибуток, тис. грн.	7250	9648
Чиста виручка від реалізації, тис.грн	34500	49967,5
Середня сума капіталу	17250	21250
Рентабельність капіталу, %		
Рентабельність продажів, %		

Розрахувати та проаналізувати показники ефективності використання капіталу: рентабельність капіталу та рентабельність продажів.

Таблиця 1 - Показники діяльності ПАТ «Зоря»

Показники	Мин. рік	Звіт. рік	Відхи-лення
Операційний прибуток, тис. грн.	7250	9648	2398
Чиста виручка від реалізації, тис.грн	34500	49967,5	15467,5
Середня сума капіталу	17250	21250	4000
Рентабельність капіталу, %	42,03	45,4	3,37
Рентабельність продажів, %	21,01	19,31	-1,7

1. Рентабельність капіталу:

$$P_{\text{кап.}} = \frac{\text{ОП}}{\sum K} * 100\%$$

де ОП – операційний прибуток;

$\sum K$ – середня сума капіталу.

$$P_{\text{кап.}}^{\text{м.р.}} = \frac{7250}{17250} * 100\% = 42,03\%$$

$$P_{\text{кап.}}^{\text{зв.р.}} = \frac{9648}{21250} * 100\% = 45,4\%$$

Рентабельність капіталу зростає.

В минулому році на кожну гривню капіталу припадає 42,03 коп. прибутку, а в звітному році – 45,4 коп..

2. Рентабельність продажів:

$$P_{\text{пр.}} = \frac{\text{ОП}}{\text{ЧВ}} * 100\%$$

де ОП – операційний прибуток;

ЧВ – чиста виручка від реалізації.

$$P_{\text{пр.}}^{\text{м.р.}} = \frac{7250}{34500} * 100\% = 21,01\%$$

$$P_{\text{пр.}}^{\text{зв.р.}} = \frac{9648}{49967,5} * 100\% = 19,31\%$$

Рентабельність продажів зменшується.

В минулому році на кожну гривню чистої виручки від реалізації припадає 21,01 коп. прибутку, а в звітному році – 19,31 коп..

Задача 18

Оцінюваний об'єкт нерухомості буде приносити чистий операційний дохід у 14000 доларів щорічно протягом восьми років. Імовірно через вісім років об'єкт буде проданий за 800000 доларів. Яка поточна вартість оцінюваного об'єкта при ринковій ставці доходу 12%?

Умова задачі:

$A = 14\,000$ дол.

$n = 8$ р.

$i = 12\%$

$C = 800\,000$ дол

PV -?

Для визначення поточної вартості об'єкта використаємо формулу визначення поточної вартості:

$$PV = A * (1 - (1 + i)^{-n} / i)$$

$$PV = 14\,000 * (1 - (1 + 0,12)^{-8} / 0,12) = 69\,546 + 800\,000 = 869\,546 \text{ (дол.)}$$

Отже, поточна вартість оцінюваного об'єкту при ринковій ставці доходу 12% дорівнює 869 546 (дол.).

Задача 19

Використовуючи наступні дані, розрахувати: показник поточної платоспроможності, коефіцієнт покриття і показник забезпеченості власними оборотними засобами. Показники слід розраховувати на початок та на кінець звітного періоду та проаналізувати (див.табл.).

Таблиця 1 – Баланс «ПАТ «Марія»

Показник	Сума, тис. грн.	
	Початок звітного періоду	Кінець звітного періоду
I. Необоротні активи		
Незавершене будівництво	1220	1550
Довгострокові фінансові інвестиції:		
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		
	345	870
інші фінансові інвестиції	395	80
Усього за розділом I	1960	2500
II. Оборотні активи		
Незавершене виробництво	1905	2364
Поточні фінансові інвестиції	350	340
Грошові кошти та їх еквіваленти:		
в національній валюті	40	40
в іноземній валюті	5	6
Інші оборотні активи	118	135
Усього за розділом II	2418	2885
Поточні зобов'язання	2394	3606
Власний капітал	2202	2645

Таблиця 1 – Аналіз показників поточної платоспроможності (ліквідності).

Назва	Початок року	Кінець року	Відхилення
Коефіцієнт покриття	1,010	0,800	-0,210
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,204	0,344	0,140
Власний оборотний капітал	242	145	-97
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,110	0,055	-0,055

- Коефіцієнт покриття характеризує здатність підприємства забезпечити свої поточні зобов'язання оборотними активами. Цей коефіцієнт дає найбільш загальну оцінку ліквідності активів.. Нормальним значенням даного коефіцієнта вважається не менше 1. На початок року коефіцієнт мав значення в межах норми, на кінець коефіцієнт погіршився на 0,210 і нбув значення що нижче нормативного.

- Коефіцієнт швидкої ліквідності — показує, яку частину поточних зобов'язань підприємство спроможне погасити за рахунок найбільш ліквідних оборотних коштів – грошових коштів та їх еквівалентів, фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості. Теоретично значення коефіцієнта вважається достатнім, якщо воно перевищує 0,6. На підприємстві коефіцієнт швидкої ліквідності нижче норми , але спостерігається зростання показника

- Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами показує , що підприємство 11% оборотних активів фінансує за рахунок власного капіталу, на кінець року 5,5%

В цілому можна стверджувати, що поточна платоспроможність на низькому рівні, і протягом року погіршилась.

Задача 20

Оцінюваний об'єкт нерухомості буде приносити чистий операційний дохід у 12000 дол протягом наступних п'яти років. Імовірно через п'ять років об'єкт буде проданий за 120000 дол. Яка поточна вартість оцінюваного об'єкта при ринковій ставці доходу 8%?

Умови задачі:

Для визначення поточної вартості об'єкта використаємо формулу визначення поточної вартості:

$$PV = A * (1 - (1 + i)^{-n} / i)$$

$$PV = 12\,000 * (1 - (1 + 0,08)^{-5} / 0,08) + 120\,000 = 167\,910 \text{ (дол.)}$$

Отже, поточна вартість оцінюваного об'єкту при ринковій ставці доходу 8% дорівнює 167 910 (дол.).

Задача 21

На підставі виписки з балансу дайте оцінку поточної платоспроможності (ліквідності) підприємства.

Таблиця 1 – Витяг із балансу підприємства

Найменування показників	На початок періоду	На кінець періоду
Грошові кошти	250	300
Розрахунки з дебіторами	450	4150
Матеріальні оборотні кошти (виробничі запаси й залишки готової продукції)	6840	5660
Короткострокова заборгованість підприємства	2750	9150

Таблиця 1 Аналіз показників ліквідності

Показник	На початок періоду	На кінець періоду	Відхилення
Коефіцієнт покриття	2,742	1,105	-1,637
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,255	0,486	0,232
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,091	0,033	-0,058
Чистий оборотний капітал	4790	960	-3830

- Коефіцієнт покриття характеризує здатність підприємства забезпечити свої поточні зобов'язання оборотними активами. Цей коефіцієнт дає найбільш загальну оцінку ліквідності активів.

- Нормальним значенням даного коефіцієнта вважається не менше 1. Коефіцієнт мав значення в межах норми, хоча на кінець періоду коефіцієнт значно знизився, але за межі норми не вийшов.

- Коефіцієнт швидкої ліквідності — показує, яку частину поточних зобов'язань підприємство спроможне погасити за рахунок найбільш ліквідних оборотних коштів – грошових коштів та їх еквівалентів, фінансових інвестицій

та дебіторської заборгованості. Теоретично значення коефіцієнта вважається достатнім, якщо воно перевищує 0,6. На підприємстві коефіцієнт швидкої ліквідності нижче норми, але спостерігається зростання показника

- Коефіцієнт абсолютної ліквідності дозволяє визначити частку короткострокових зобов'язань, що підприємство може погасити одночасно. Теоретично значення коефіцієнта вважається достатнім, якщо воно перевищує 0,2. На підприємстві недостатньо грошових коштів для забезпечення операційної діяльності, коефіцієнт значно нижче норми.

- Чистий оборотний капітал, це перевищення оборотних коштів над поточними зобов'язаннями він означає, що підприємство не тільки може погасити свої короткострокові зобов'язання, але і має резерви для розширення діяльності. Протягом досліджуваного періоду розмір чистого оборотного капіталу скоротився.

В цілому можна стверджувати, що поточна платоспроможність на середньому рівні, і протягом року погіршилась.

Задача 22

На підставі наведених нижче даних розрахувати показники структури пасиву і оцінити платоспроможність компанії

Таблиця 1 - Аналіз структури пасиву балансу.

Пасив	На початок року		На кінець року		Зміна за період	
	тис. грн	в % до підсумку балансу	тис. грн.	в % до підсумку балансу	Абсолютна	в % до підсумку балансу
Власні кошти	34480	82,1	34620	80,6	140	-1,5
Позикові кошти	4010	9,5	5005	11,6	995	2,1
Кредиторська заборгованість	3500	8,3	3337	7,8	-163	-0,6
Баланс	41990	100,0	42962	100,0	972	0,0

Таблиця 2 - Аналіз показників платоспроможності

Показники	Норматив	На поч. періоду	На кінець періоду	Відхилення	
				Абсолютне	Відносне, %
Коефіцієнт автономії	$\geq 0,5$	0,821	0,806	-0,015	-1,866
Коефіцієнт фінансової залежності	≤ 2	1,218	1,241	0,0232	1,901
Коефіцієнт фінансового ризику	≤ 1	0,218	0,241	0,0232	10,629

Як видно з наведеної таблиці, всі показники фінансової стійкості знаходяться в межах норми, але на кінець року показники дещо знизились. В цілому фінансову стійкість можна вважати на достатньому рівні.

Задача 23

За наведеним балансом підприємства визначити необоротні та оборотні активи підприємства, власні та залучені кошти, чистий оборотний та власний оборотний капітал

Таблиця 1 – Витяг із балансу підприємства

Активи	Тис.грн	Пасиви	Тис.грн
Основні засоби	450	Статутний капітал	400
Нематеріальні активи	70	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	90
ТМЗ	320	Довгострокові кредити банків	200
Дебіторська заборгованість	100	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	120
Грошові кошти	50	Інші поточні зобов'язання	180
Усього	990	Усього	990

Таблиця 1- Скорочений баланс підприємства

Активи	Тис.грн	Пасиви	Тис.грн
Необоротні активи	520	Власний капітал	490
Оборотні активи	470	Позикові засоби	500
Усього	990	Усього	990

Чистий оборотний капітал:

$$\text{ЧОК} = \text{ОА} - \text{ЗК}$$

$$\text{ЧОК} = 470 - 300 = 170 \text{ грн.}$$

1) Власний оборотний капітал:

$$\text{ВОК} = \text{ВК} - \text{НА}$$

$$\text{ВОК} = 490 - 520 = -30 \text{ грн.}$$

Як видно з обчислень підприємству не вистачає власного капіталу для фінансування оборотних активів, тобто підприємстві фінансує свою операційну діяльність за рахунок позикових коштів.

Задача 24

На підставі даних наведених в таблиці оцінити ефективність

використання матеріальних ресурсів і проаналізувати їх динаміку в звітному періоді.

Таблиця 1 – Аналіз ефективності використання матеріальнихресурсів.

Показник	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне
Випуск продукції, тис.грн	4200	4100	-100	0,97
Матеріальні витрати – разом, у т.ч.:	3800	3850	50	1,01
- сировини і матеріалів	1800	1900	100	1,05
- комплектуючих виробів і п\ф	1000	800	-200	0,8
- палива	450	500	50	1,11
- енергії	250	300	50	1,2
- інших матеріалів	300	350	50	1,16
Коефіцієнт матеріаловіддачі, %	1,1	1,06	-0,04	0,96
Коефіцієнт матеріалоємності, %	0,9	0,93	0,03	1,03

За даними таблиці спостерігаємо таку ситуацію: випуск продукції зменшився на 100 тис.грн.; матеріальні витрати зросли на 50тис. грн.,

Коефіцієнт матеріаловіддачі, є більшим 1, крім того його значення зросло у звітному році.

Також коефіцієнт матеріалоємності є меншим за 1.

Задача 25

За даними таблиці проаналізувати ефективність використання виробних потужностей та розрахувати коефіцієнт використання виробничої потужності, коефіцієнт змінності роботи устаткування. Зробити необхідні висновки.

Таблиця 1 – Вихідні дані для аналізу виробничої потужності підприємства

Показник	План	Факт	Відхилення	
			+/-	%
1. Середньорічна потужність, тис.грн	2300	2400		
2. Обсяг виробництва продукції, тис.грн	152	170		

3.Кількість станко-змін роботи устаткування за рік	6000	5950		
4. Кількість одиниць встановленого устаткування	120	110		
5. Тривалість аналітичного періоду, днів.	310	308		

Для зручності розрахунки проведемо в аналітичній таблиці.

1) Коефіцієнт використання виробничої потужності розраховується за формулою:

$$K_{\text{в.в.п}} = \frac{В_{\text{ф}}}{П_{\text{ф}}}, \text{ де}$$

Кв.в.п - коефіцієнт використання виробничої потужності; Вф – фактичний річний обсяг виробництва продукції;
Пф – середньорічна потужність.

2) Коефіцієнт змінності роботи устаткування

$$K_{\text{змінності}} = \frac{В_{\text{зм}}}{В_{\text{д}} * N}, \text{ де}$$

Взм — кількість відпрацьованих верстат-змін; Вд — кількість відпрацьованих днів;
N - кількість верстатів

Таблиця 1 – Аналіз використання виробничої потужності підприємства

Показник	План	Факт	Відхилення	
			+/-	%
1. Середньорічна потужність, тис.грн	2300	2400	100	4,35
2. Обсяг виробництва продукції, тис.грн	152	170	18	11,84
3.Кількість станко-змін роботи устаткування за рік	6000	5950	-50	-0,83
4. Кількість одиниць встановленого устаткування	120	110	-10	-8,33
5. Тривалість аналітичного періоду, днів.	310	308	-2	-0,65
6. Коефіцієнт використання виробничої потужності	0,066	0,071	0,005	7,18
7. Коефіцієнт змінності роботи устаткування	0,161	0,176	0,014	8,88

Отже, як бачимо з таблиці коефіцієнт виrostання виробничої потужності збільшився, хоча й досі знаходиться на низькому рівні використовується всього 7,1% . Спостерігається дуже низький коефіцієнт змінності на рівні 16,1 -17,6 %, обладнання використовується дуже неефективно.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Оформлення звіту про самостійну роботу

Підсумком самостійної роботи вивчення дисципліни є складання письмового звіту за вказаними нижче темами. Захист звіту про самостійну роботу відбувається у терміни, обумовлені студентом і викладачем.

Види самостійної роботи:

1. Письмовий звіт за вказаними темами.
2. Презентація наукової статті.
3. Написання наукової статті для публікації.
4. Підготовка виступу на студентську конференцію.

Перелік тем для написання звіту про самостійну роботу

1. Сутність економічної діагностики, її напрямки та завдання.
2. Послідовність проведення економічної діагностики, її види.
3. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики.
4. Джерела інформації для проведення економічної діагностики.
5. Зміст діагностики конкурентного середовища підприємства.
6. Ситуаційний аналіз підприємства, його завдання та складові елементи.
7. Діагностика стратегічної позиції підприємства.
8. Аналіз сегментів ринку.
9. Діагностика внутрішньогалузевого суперництва за методикою М. Портера.
10. Оцінка поточних та потенційних конкурентів у галузі.
11. Оцінювання конкурентної позиції підприємств-суперників за допомогою складання карти стратегічних груп.
12. Позиційний аналіз.
13. Конкурентоспроможність підприємства: сутність, проблеми визначення й оцінки.
14. Конкурентний статус підприємства, його оцінка.
15. Аналітична оцінка конкурентоспроможності підприємства на ринку.
16. SWOT – аналіз підприємства.
17. Особливості PIMS – аналізу для визначення конкурентної стратегії підприємства на ринку.
18. Конкурентоспроможність продукції: сутність і особливості оцінки.
19. Фактори впливу на конкурентоспроможність продукції підприємства.
20. Методологічні засади оцінки конкурентоспроможності продукції.
21. Процедура оцінки конкурентоспроможності промислової продукції.

22. Оцінка конкурентоспроможності перспективних виробів. Розрахунок зваженого показника корисного ефекту продукції певного виду.
23. Напрямки підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства.
24. Підприємство як майновий комплекс.
25. Види оціночної вартості.
26. Економічні принципи оцінки вартості майна підприємства.
27. Методи оцінки вартості підприємства.
28. Діагностична матриця можливих ситуацій та управлінських висновків щодо застосування різних методів оцінки вартості підприємства.
29. Сутність потенціалу підприємства.
30. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства.
31. Роль виробничо-господарського аналізу в процесі проведення оцінки потенціалу підприємства.
32. Діагностика використання основних засобів підприємства.
33. Оцінка використання матеріальних ресурсів.
34. Аналіз використання трудових ресурсів.
35. Сутність управлінської діагностики.
36. Основні методичні підходи до проведення управлінської діагностики.
37. Процесне консультування, його суть та завдання.
38. Напрямки управлінського діагностування.
39. Фінансова діагностика, її суть та необхідність проведення.
40. Джерела інформації для проведення фінансової діагностики.
41. Фінансово-економічний аналіз (ФЕА) підприємства як інструмент для здійснення фінансової діагностики.
42. Методики аналізу фінансової звітності при проведенні ФЕА.
43. Діагностика фінансових результатів підприємства.
44. Аналіз руху грошових коштів.
45. Оцінка грошових коштів підприємства за основною діяльністю підприємства.
46. Рух грошових коштів підприємства за інвестиційною діяльністю.
47. Аналіз грошових коштів підприємства за фінансовою діяльністю.
48. Діагностика фінансового стану підприємства.
49. Фінансова стійкість підприємства, її суть та показники визначення.
50. Аналіз ліквідності підприємства. Коефіцієнти ліквідності.
51. Показники ділової активності підприємства.
52. Поняття та цілі економічної безпеки.
53. Основні функціональні складові економічної безпеки підприємства.
54. Загальна схема процесу організації економічної безпеки підприємства.
55. Аналітична оцінка рівня економічної безпеки підприємства.
56. Визначення поточного та перспективного стану функціонування підприємства та його партнерів для прийняття управлінських рішень.
57. Економічна культура підприємства, її суть та функції.
58. Сутнісна характеристика елементів економічної культури.
59. Методологічні принципи проведення культурологічної діагностики.
60. Різновиди культурологічної діагностики.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2013. 450 с
2. Сарай Н. І. Економічна діагностика : навчальний посібник для студентів спеціальності «Економіка підприємства» усіх форм навчання. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 165 с
3. Костенко Т. Д. Економічна діагностика : практикум. К. : Центр учбової літератури, 2007. 186 с.
4. Гринів Б. В. Економічний аналіз торговельної діяльності. : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
5. Яцкевич І. В. Економічна діагностика : навч. посіб. Одеса, 2015. 291 с.
6. Карпенко Н. В. Економічна діагностика : навч.-метод. посіб. / Федер. профспілок України, Акад. праці і соц. відносин і туризму. Київ : АПСВТ, 2014. 109 с.

Допоміжна

7. Гетьман О. О., Шаповал В. М., Економічна діагностика : навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2007. 307 с.
8. Євдокимова Н. М., Кірієнко А. В. Економічна діагностика : навч.-метод. посібник. К. : КНЕУ. 2003. 190 с.
9. Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів / Пер. з англ. К. : Наш Формат, 2020. 424 с.
10. Данілов О. Д. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях : навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2011. 415 с.
11. Мних Є. В. Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз : навч. посіб. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 412 с.
12. Швиданенко Г. О. Дмитренко А. І. Бізнес-діагностика підприємства. К. : КНЕУ, 2008. 344 с.
13. Верхоглядова Н. І. Економічна діагностика : навч. посіб. Дніпропетровськ : Свідлер, 2011. 330 с.
14. Гринів Б.В. Економічний аналіз торговельної діяльності : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
15. Сохацька О., Роговська-Іщук І., Вінницький С. Фундаментальний та технічний аналіз цін товарних та фінансових ринків. К. : Кондор, 2012. 305 с.
16. Джон Мерфі. Технічний аналіз ф'ючерсних ринків. Теорія та практика. К. : Альпіна Паблішер, 2020. 610 с.